

## ตรวจก่อนสั่ง ปลอดภัย ไม่แพ้

ภญ.เพ็ญพักตร์ โป๊ะไธสง , น.ส.จุฑามาศ ทานกระโทก

กลุ่มงานเภสัชกรรม โรงพยาบาลห้วยแถลง

### บทคัดย่อ

#### บทนำ

Allopurinol เป็นยาหลักที่ใช้เพื่อลดยูริกในเลือด พบมีรายงานการแพ้ยารุนแรงได้บ่อย ซึ่งอาจทำเสียชีวิตได้ พบว่าการแพ้มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางพันธุกรรม ผู้ที่มีอัลลีล HLA-B\*58:01 จะมีความเสี่ยงต่อการเกิด SJS/TEN, DRESS และ MPE ได้มากกว่าผู้ที่ไม่มียีนดังกล่าว จากรายงานการแพ้ยาในระบบของโรงพยาบาล ห้วยแถลงตั้งแต่ปี 2550-2565 พบรายงานการแพ้ยา Allopurinol จำนวน 9 ราย ในจำนวนนี้เป็นกรแพ้รุนแรง จำนวน 4 ราย โดยเป็นการแพ้ชนิด SJS จำนวน 3 ราย และพบผู้ป่วยแพ้แบบ TEN จำนวน 1 รายในปี 2565 ทำให้ผู้ป่วยต้องรักษาใน ICU และต้องนอนรักษาในโรงพยาบาลเป็นเวลานาน ทีม PTC จึงได้ร่วมทบทวนและพัฒนา ระบบเพื่อป้องกันการแพ้ยาที่รุนแรง เพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้ผู้ป่วย

#### กิจกรรมการพัฒนา

- 1) นำผลทบทวนเข้าสู่คณะกรรมการ PTC และกำหนดเป็นนโยบายความปลอดภัยด้านยาให้มีการส่งตรวจยีน HLA-B\*58:01 ก่อนเริ่มยา Allopurinol ในผู้ป่วยรายใหม่ทุกราย ทุกสิทธิการรักษา
- 2) แพทย์สั่งตรวจยีน HLA-B\*58:01 ในผู้ป่วยรายใหม่ทุกราย นัดฟังผล 1 สัปดาห์
- 3) ห้อง Lab ลงผลตรวจ ช่วงแรกเป็นรูปภาพและปรับปรุงให้มีการลงผลเป็น Positive / Negative
- 4) กรณีผลตรวจเป็น negative แพทย์สั่งยา Allopurinol กรณี ผล positive ส่งต่อการรักษา
- 5) เภสัชกร ตรวจสอบผลตรวจยีน ก่อนจ่ายยา Allopurinol รายใหม่ กรณีผล negative จ่ายยา allopurinol พร้อมคำแนะนำและบัตรเฝ้าระวังแพ้ยา และลง Note เตือนในระบบ HosXp “เฝ้าระวังแพ้ยา Allopurinol ตั้งแต่วันที่..... ถึงวันที่.....” กำหนดระยะเวลาเตือน 3 เดือน

**ผลการพัฒนา** ไม่พบผู้ป่วยแพ้ยา Allopurinol แบบรุนแรง มีการส่งตรวจยีน HLA-B\*58:01 ก่อนเริ่มยาร้อยละ 100 พบผู้ป่วยที่ผลตรวจยีนแพ้ยาผลเป็น positive จำนวน 23 ราย จากที่ส่งตรวจทั้งหมด 170 ราย และไม่มีการสั่งยาให้ผู้ป่วย อย่างไรก็ตามพบการสั่งตรวจยีนแพ้ยาซ้ำในผู้ป่วยรายเดิม จำนวน 5 ครั้ง เนื่องจากไม่มีระบบเตือนจึงได้ปรับปรุงระบบบันทึกผลเป็น Positive/negative และให้มี pop alert เมื่อมีการสั่งตรวจซ้ำ

**ข้อเสนอแนะ** การดูผลตรวจยังต้องใช้คนตรวจสอบ จึงมีแผนพัฒนาให้มีระบบเตือนหากผลตรวจยีนเป็นบวกแล้วมีการสั่งยา allopurinol และมีการสั่งตรวจยีนแพ้ยาซ้ำในผู้ป่วยรายเดิม จึงมีแผนพัฒนาล็อกห้ามสั่งตรวจซ้ำ

**คำสำคัญ :** Allopurinol , HLA-B\*58:01, แพ้ยารุนแรง